

Список літератури

1. Красовська А.Г. Міжнародний досвід використання інтелектуальної власності в інноваційній сфері діяльності // Стратегія розвитку України. — 2004. — №3-4. — С. 190—195.
2. Морозов О., Єремейченкова Ю., Морозов Т., Мікулін В. Проблеми обліку об'єктів інтелектуальної власності в Україні // Бухгалтерський облік і аудит. — 2005. — №2. — С. 24—29.
3. Мэтьюс М.Р., Перера М.Х.Б. Теория бухгалтерского учета: Учеб. / Пер. с. англ.; Под ред. Я.В.Соколова, И.А.Смирновой. — М.: Аудит, ЮНИТИ, 1999. — 663 с.
4. Нидлз Б., Андерсон Х., Колдуэлл Д. Принципы бухгалтерского учета / Под ред. Я.В. Соколова. — 2-е изд. — М.: Финансы и статистика, 1994. — 496 с.
5. Хендриксен Е.С., Ван Бреда М.Ф. Теория бухгалтерского учета: Пер. с англ. / Под ред. В. Соколова. — М.: Финансы и статистика, 1997. — 576 с.
6. Клименко А., Пустовит М. Нематериальные активы: от приобретения до ликвидации. — 2-е изд., перераб. и доп. — Х.: Фактор, 2006. — 400 с.
7. Андрощук Г. Рационалізаторські пропозиції як об'єкт промислової власності: проблеми регулювання // Інтелектуальна власність. — 2006. — № 4. — С. 37—44.
8. Каудилов Т.Є. Гражданско-правовая охрана объектов промышленной собственности: Моногр. — Алматы: Жегі жарин, 2001. — 448 с.
9. Галятич М.К. Промислова власність: правові засоби охорони та захисту: Моногр. — К.: НАІ приватного права і підприємництва. 2003. — 256 с.
10. Крайнев П.П. Інтелектуальна економіка управління промисловою власністю: Моногр. — К.: Вид. дім «Ін Юре», 2004. — 448 с.

УДК 631.162

П.В. Іванюта,

к. е. н.,

Полтавський національний технічний університет ім. Юрія Кондратюка

ПЕРВИННИЙ ОБЛІК У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ

Україна планує стати членом Світової організації торгівлі, тому про якість продукції почали говорити на всіх рівнях, прийнято ряд таких законодавчих і нормативно-правових актів, як Закон України «Про захист прав споживачів», «Про метрологію та метрологічну діяльність», «Про стандартизацію», «Про безпечність та якість харчових продуктів», Указ Президента України «Про заходи щодо вдосконалення діяльності у сфері технічного регулювання та споживчої політики», Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми стандартизації на 2006—2010 роки» та ін.

Невідкладного розв'язання потребує в даній ситуації проблема створення системи управління якістю продукції на кожному підприємстві та придбання новітнього технологічного обладнання, яке спроможне виробляти якісну продукцію, здійснювати контроль за технологічними процесами, провадити аналіз якості відповідно до міжнародного сертифікату ISO—9001, що в подальшому дасть змогу просувати свою продукцію на міжнародних ринках. Попри це, наукові дослідження якості продукції ведуться недостатньо, особливо з питань первинного обліку. Якісні параметри щодо виробництва продукції, виконання робіт (послуг) відображаються описово.

Проведені початкові дослідження М.С. Пушкаря, Й.Я.Данькова, М. Р. Лучка, М.Я. Остап'юка частково спрямовані на відображення якості продукції (вартісна оцінка готової продукції, облік браку, облік

надходження і зберігання товарів), але при оформленні первинних документів не відображають якісні параметри продукції.

Мета статті полягає у висвітленні уніфікації первинних документів включенням граф по відображенню якісних параметрів продукції для юридичного затвердження її якості й надання можливості подальшого вивчення цього питання.

Дослідження в сільськогосподарській і переробній галузі свідчать, що при здачі продукції підприємства не лише витрачають багато коштів на зберігання і перевезення продукції, а й недоодержують частину коштів, тому що вони не можуть довести якісні параметри своєї продукції. Якби законодавчі й нормативно-правові акти стосовно якості продукції не приймалися в державі, кількість державних органів, які займаються вивченням і визначенням якості продукції незначна. На наш погляд, одним із заходів, що дозволить займатися питанням якості продукції, визначати завдання та привертати увагу наукових і навчальних закладів усіх рівнів до якості продукції, є доповнення якісних параметрів продукції в таких первинних документах, як журнал обліку вантажів, що надійшли, прибутковий ордер, акт приймання матеріалів, лімітно-забірна картка, товарно-транспортна накладна, накладна на внутрішнє переміщення товарів та ін., що надходить у підприємство як сировина і матеріали і вибуває у вигляді готового виробу, який вже придатний до реалізації (рис. 1—3).

підприємство, організація

Типова форма № М-1
Затверджена наказом Міністерства
України від 21.06.96 р. № 193

Ідентифікаційний
код ЄДРПОУ

Код заУКУД

Журнал
обліку вантажів, що надійшли
за 20__ р.

Формат 4.4

ЗА ДАНИМ ЗРАЗКОМ ДРУКУВАТИ ВСІ СТОРІНКИ ЖУРНАЛУ								
Регстраційний номер	Дата	Постачальник	Транспортний документ		Товарний документ			
			дата	номер	дата	номер	вид вантажу	сума
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Продовження форми № М-1

Розписка про одержання документа	Прибутковий ордер чи акт про прийняття вантажу		Запитання про розшук		Примітка
	дата	номер	дата	номер	
10	11	12	13	14	15

Формат А5

Відповідність якості продукції до міжнародних стандартів ISO 9001:2000				
Виконання вимог якості поставленої продукції				
Обов'язкове виконання		Фактичне виконання		
16		17		
4. Система управління якістю				
4.1				
4.2	4.2.1			
	4.2.2			
5. Відповідальність керівництва				
5.1				
5.2				
5.3				
5.4	5.4.1			
	5.4.2			
5.6	5.6.1			
	5.6.2			
	5.6.3			
6. Управління ресурсами				
6.1				
6.2	6.2.2			
7. Випуск продукції				
7.1				
7.2	7.2.1			
	7.2.2			
	7.2.3			
7.3	7.3.1			
	7.3.2			
	7.3.3			
	7.3.4			
	7.3.5			
	7.3.6			
7.4	7.4.3			
	7.4.4			
7.5	7.5.1			
	7.5.2			
	7.5.3			
	7.5.4			
7.6	7.5.5			
8. Вимірювання, аналізування та поліпшення				
8.1				
8.2	8.2.1			
	8.2.3			
	8.2.4			
8.5	8.5.1			
	8.5.2			
	8.5.3			

Особа, відповідальна за якість продукції _____

Рис. 1. Зразок журналу обліку вантажів, що надійшли

(підприємство, організація)

Типова форма № М-4
Затверджена наказом Міністерства
України від 21.06.96 р. № 193

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

Код за УКУД

Прибутковий ордер №

Номер документа	Дата складання	Код виду операції	Склад	Постачальник		Кореспондуючий рахунок		Номер супровідного документа
				найменування	код	рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку	

Матеріальні цінності		Якісні параметри цінностей згідно з вимогами міжнародної стандартизації ISO 9001:2000				Одиниця виміру		Кількість		Ціна	Сума	Номер паспорта	Порядковий номер запису за складською картотекою
найменування, сорт, розмір, марка	номенклатурний номер	Повинно відповідати вимогам		Відповідає вимогам		код	найменування	за документом	прийнято фактично				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
		4 Система управління якістю											
		4.1											
		4.2	4.2.1										
			4.2.2										
		5 Відповідальність керівництва											
		5.1											
		5.2											
		5.3											
		5.4	5.4.1										
			5.4.2										
		5.6	5.6.1										
			5.6.2										
			5.6.3										
		6. Управління ресурсами											
		6.1											
		6.2	6.2.2										
		7. Випуск продукції											
		7.1											
		7.2	7.2.1										
			7.2.2										
			7.2.3										
		7.3	7.3.1										
			7.3.2										
			7.3.3										
			7.3.4										
			7.3.5										
			7.3.6										
			7.3.7										
		7.4	7.4.3										
		7.5	7.5.1										
			7.5.2										
			7.5.3										
			7.5.4										
			7.5.5										
		7.6											
		8 Вимірювання, аналізування та подіпшення											
		8.1											
		8.2	8.2.1										
			8.2.3										
			8.2.4										
		8.5	8.5.1										
			8.5.2										
			8.5.3										

Підпис _____ засвідчую
(зразок підпису особи, що перевіряла якість цінностей)

Код

Синтетичний рахунок для винесення зносу по МШП _____

Прийняв _____

Здав _____

Друкувати із зворотом без заголовка. Підписи та текст під таблицею друкувати на звороті.
Формат 1/12

Рис. 2. Зразок прибуткового ордеру

НАКЛАДНА № _____

Відпущено _____

Через кого _____

Доручення: № _____ від _____

№ з/п	Найменування продукції	Якісні параметри цінностей згідно з вимогами міжнародної стандартизації ISO 9001:2000				Кількість		ЦІНА	СУМА
		Повинно відповідати		Фактично відповідає		Шт.	Вага		
		4. Система управління якістю							
		4.1							
		4.2	4.2.1						
			4.2.2						
		5. Відповідальність керівництва							
		5.1							
		5.2							
		5.3							
		5.4	5.4.1						
			5.4.2						
		5.6	5.6.1						
			5.6.2						
			5.6.3						
		6. Управління ресурсами							
		6.1							
		6.2	6.2.2						
		7. Випуск продукції							
		7.1							
		7.2	7.2.1						
			7.2.2						
			7.2.3						
		7.3	7.3.1						
			7.3.2						
			7.3.3						
			7.3.4						
			7.3.5						
			7.3.6						
			7.3.7						
		7.4	7.4.3						
		7.5	7.5.1						
			7.5.2						
			7.5.3						
			7.5.4						
			7.5.5						
		7.6							
		8. Вимірювання, аналізування та поліпшення							
		8.1							
		8.2	8.2.1						
			8.2.3						
			8.2.4						
		8.5	8.5.1						
			8.5.2						
			8.5.3						

Директор _____ Гол. бухгалтер _____

Рис. 3. Зразок накладної

У первинних документах, призначених для підприємств, наприклад сільськогосподарської галузі, до якісних параметрів належать сорти культур і кількість поживних речовин у кожному виді продукції, а для підприємств інших галузей — номери згідно з якісними ознаками виробу (наприклад, номер 1 присвоюємо високоякісному виробу).

Також виникає необхідність ведення обліку якості продукції і в електронних формах первинних документів. Однак робота в цьому напрямі або взагалі не проводиться, або проводиться дуже повільно. Завданням програмістів є створення нових бухгалтерських програмних продуктів або удосконалення існуючих, щоб увести якісні параметри в електронні форми первинних документів.

Оскільки в електронному варіанті відсутній облік якості продукції в первинних документах, то є можливість започаткувати процес його створення самостійно. Для цього слід в операційну систему Microsoft Excel ввести вищезазначені форми первинних документів із доповненням граф для позначення якісних параметрів продукції або перенести в операційну систему ці первинні документи з існуючих програмних продуктів (найбільш поширений для бухгалтерів програмний продукт «1С: Предприятие».

У процесі постійного впровадження та ведення обліку якості продукції передбачені характерні недоліки. При перевірці продукції — це відсутність лабораторій оцінки якості, як комерційних, так і підпорядкованих державі, науковим установам або самим підприємствам. Заповнення графи з якісних параметрів потребуватиме додаткового часу та коштів. Первинний облік в даному випадку постає перед ризиком не завжди відстояти належне надходження грошових коштів від переробників за здану продукцію, пред'являючи правдоподібну якість виробленої продукції у первинних документах, що в подальшому пропозиції щодо ведення цього обліку можуть залишитися без уваги, бо законодавчо не закріплене юридичне доведення у судах та інших органах

юстиції якості продукції. Незважаючи на додаткові витрати коштів виробництво якісної, конкурентноспроможної продукції — це завдання послідовне, комплексне й вимагає злагоджених дій у співпраці державних органів, навчально-наукових установ і суб'єктів господарювання всіх галузей.

Висновок. При вступі України у Світову організацію торгівлі виникає потреба у врахуванні критерію якості сировини, технології та готової продукції. Одним із таких заходів стає ведення у первинних документах обліку якісних параметрів оцінки продукції, роботи (послуг).

Список літератури

1. Про захист прав споживачів: Закон України в редакції від 01.12.2005 р. № 3161-IV // rada.gov.ua
2. Про метрологію та метрологічну діяльність: Закон України в редакції від 15.06.2004 р. № 1765-IV // rada.gov.ua
3. Про стандартизацію: Закон України в редакції від 17.05.2001 р. № 2408-III // rada.gov.ua
4. Про безпечність та якість харчових продуктів: Закон України в редакції від 06.09.2005 р. № 2809-IV // rada.gov.ua
5. Про заходи щодо вдосконалення діяльності у сфері технічного регулювання та споживчої політики: Указ Президента України від 18.03.2003 р. №225/2003 із змінами від 05.03.2004 р. № 280/2004 та від 10.01.2005 р. №18/2005 // rada.gov.ua
6. Про затвердження Державної програми стандартизації на 2006-2010 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2006 р. № 229 // rada.gov.ua
7. Пушкар М.С.. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні (теоретико-методологічні аспекти): Моногр. — Т.: Економічна думка, 1999. — 420 с.
8. Даньків Й.Я., Лучко М.Р., Остап'юк М.Я. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Навч. посібник. — К.: Знання—Прес, 2003. — С. 107-116.
9. Державний стандарт України ДСТУ ISO 9001:2001. — Система управління якістю: Вимоги (ISO 9001:2000, IDT). — К.: Держстандарт України, 2001. — 25 с.
10. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Моногр. — К.: КНЕУ, 2003. — 660 с.
11. Осика С., П'ятницький В. Світова організація торгівлі: Підруч. — К.: КІС, 2004. — 516 с.
12. Критерії членства в СОТ, ЄС та НАТО. Інтеграційні перспективи України: Аналітичне дослідження. — К.: 2004. — 87 с.
13. Первичная документация. — Х.: «Фактор», 1999. — С. 62—85.